

2. Перевірка кореляційного зв'язку між самооцінкою тривожності та самоствавлення за допомогою коефіцієнта Пірсона показала наявність статистично значимого оберненого зв'язку ($r=-0,73$). На рівні психологічного аналізу це вказує на те, що чим вищий рівень ситуативної тривожності, тим нижчий рівень загального самоствавлення. Пошук кореляційного зв'язку між високим рівнем ситуативної тривожності та шкалами самоствавлення показав, що статистично значимий зв'язок існує лише із шкалою «аутосимпатія» ($r=-0,66$). Це вказує на те, що чим вищий рівень ситуативної тривожності, тим нижчий рівень аутосимпатії.

Проведене дослідження не претендує на вичерпний аналіз проблеми взаємозв'язку самооцінки тривожності та самоствавлення у юнацькому віці. Перспективи дослідження вбачаються у вивченні інших чинників, які впливають на рівень самоствавлення особистості.

ГЕНДЕРНІ ВІДМІННОСТІ ПРОЯВІВ ФЕНОМЕНУ АЛЕКСИТИМІЇ У «ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ»

Левченко Ілона

студентка 47 групи соціально-
психологічного факультету

Науковий керівник:
кандидат психологічних наук

О.С. Аврамчук

Для того, щоб перевірити гіпотезу нашого дипломного дослідження про те, що чоловіки більш схильні до прояву алекситимії ніж жінки, ми обрали методики як «Торонтська шкала алекситимії (TAS – 26)» (розроблена Г. Тейлором та з його співавторами, яка адаптована в інституті ім. В.М. Бехтерева) [1] та методику «Незакінчені речення» (М. Саксом та С. Леві) [2].

Дослідження проводилось в листопаді 2015 року. У дослідженні брали участь 30 «військовослужбовців», з яких 15 жінок та 15 чоловіків. У військової частини А0876 м. Житомира. Віком від 22 до 50 років та з різним стажем роботи та званням.

За методикою «Торонтської шкали алекситимії (TAS – 26)» були отримані наступні результати: з 30 опитуваних виявилось що 60% (18 досліджуваних) відносяться до не алекситимічного типу особистості. В групі ризику знаходяться 34 % (10 досліджуваних). До алекситимічного типу особистості відносяться 6 % (2 досліджуваних).

Говорячи про гендерні особливості ми можемо сказати що за методикою Торонтської шкали алекситимії (TAS – 26)» були отримані наступні результати: з 15 опитуваних жінок «військовослужбовців» 47% (7 досліджуваних) належать до не алекситимічного типу особистості. В 40 % (6 досліджуваних) знаходяться в групі ризику. До алекситимічного типу входять 13% (2 досліджуваних). З 15 опитуваних чоловіків «військовослужбовців» в 73 % (11 досліджуваних) належать до не алекситимічного типу особистості. До групи ризику алекситимії входять 27 % (4 досліджуваних).

Для підтвердження гіпотези, крім психодіагностичного інструментарію, були використані методи статистичної обробки даних, а саме коефіцієнт кореляції Спірмена за допомогою якого ми зможемо зіставити психологічні показники та встановити кореляційні зв'язки та скориставшись t-критерієм Стюдента для незалежних вибірок – за допомогою якого ми зможемо порівняти середні значення двох незалежних між собою вибірок.

Скориставшись коефіцієнтом кореляції Спірмена було виявлено, що у чоловіків між групою ризику алекситимії та ставленням до сім'ї, а саме до батька ($p = 0,05$) та матері ($p = 0,08$) – не існує зв'язку. Таким чином дані ставлення не впливають на групу ризику за алекситимічною шкалою, скоріш за все на групу ризику впливають інші фактори.

Між групою ризику алекситимії та нереалізованими можливостями ($p = 0,01$), було визначено що не існує ніякого зв'язку. Це означає, що нереалізовані можливостями не впливають на групу ризику, скоріше на групу ризику впливають інші фактори.

Між групою ризику алекситимії та ставленням до себе ($p = 0,14$); між групою ризику алекситимії та ставленням до майбутнього ($p = 0,19$); між групою ризику алекситимії та ставленням до вищестоящих ($p = 0,25$); між групою ризику алекситимії та страхами і побоюваннями ($p = 0,11$); між групою ризику алекситимії та ставленням до друзів ($p = 0,35$); між групою ризику алекситимії та ставленням до свого минулого ($p = 0,15$); між групою ризику та особистим життям ($p = 0,28$); між групою ризику алекситимії та ставленням до сім'ї ($p = 0,39$); між групою ризику алекситимії та ставленням до співробітників ($p = 0,27$) за методикою «Незакінчені речення» Сакса Леві – існує прямий та слабкий зв'язок. Таким чином ставленням до себе, ставленням до майбутнього, ставленням до вищестоящих, страхами і побоюваннями, ставленням до друзів, ставленням до свого минулого, особистим життям, ставленням до

співробітників не впливають на групу ризику за алекситимічною шкалою, скоріше на групу ризику впливають інші фактори.

За коефіцієнтом кореляції Спірмена у чоловіків існує обернений слабкий зв'язок, а саме між групою ризику алекситимії та ставленням до протилежної статті ($p = - 0,1$) та між групою ризику алекситимії та почуттям провини ($p = - 0,03$), між групою ризику алекситимії та ставленням до підлеглих ($p = - 0,34$). Таким чином група ризику не впливає на ставлення до протилежної статті, почуття провини, ставлення до підлеглих, скоріше за все на дані ставлення впливають інші фактори.

За коефіцієнтом кореляції Спірмена у жінок між даними ставлення, а саме між групою ризику алекситимії та нереалізованими можливостями ($p = 0,04$); між групою ризику алекситимії та ставленням до майбутнього ($p = 0,05$); ставленням до сім'ї та групою ризику алекситимії ($p = 0,01$) та групою ризику алекситимії та ставленням до співробітників $p = (0,06)$ – не існує зв'язку. Таким чином дані ставлення не впливають на групу ризику за алекситимічною шкалою (TAS-26), скоріше за все на групу ризику впливають інші фактори.

У жінок між ставленням до друзів ($p = 0,12$); між особистим життям та групою ризику ($p = 0,43$); ставленням до матері ($p = 0,33$); почуттям провини ($p = 0,32$) – між даними існує прямий та слабкий зв'язок. Таким чином дані ставлення не впливають на групу ризику за алекситимічною шкалою (TAS-26), скоріше на групу ризику алекситимії впливають інші фактори.

Між групами ризику алекситимії у жінок та ставленнями до себе ($p = 0,42$); між групою ризику алекситимії та ставленням до підлеглих ($p = 0,48$); між групою ризику алекситимії та ставленням до протилежної статті $p = 0,40$; між особистим життям та групою ризику алекситимії ($p = 0,43$) – існує помірний зв'язок, тому що він знаходиться в межах від $0,4 - 0,7$. Таким чином ставленнями до себе, ставлення до підлеглих, особисте життя впливають на формування групи ризику алекситимії.

У жінок «військовослужбовців» було визначено що: група ризику алекситимії та ставленням до батька $p = 0,87$; між групою ризику алекситимії та ставленням до вищестоящих $p = 0,55$; між групою ризику алекситимії та ставленням до свого минулого $p = 0,61$ – існує прямий та сильний зв'язок. Це означає, що ставлення до батька, ставлення до вищестоящих, ставлення до свого минулого впливають на групу ризику алекситимії.

Між групою ризику та страхами і побоюваннями було виявлено, що $p = - 0,62$. Це означає, що існує обернений та сильний зв'язок.

Це означає, що група ризику за алекситмічною шкалою (TAS-26) впливає на формування страху і побоювань.

За t-критерію Стюдента для незалежних вибірок, який дозволяє нам порівняти середні значення двох незалежних між собою вибірок. За загальними результатами дослідження, методики Торонстської шкали алекситимії (TAS – 26), ми можемо сказати, що показники статистичної достовірності $p = 0,27 > 0,05$. Отже, відмінності між чоловіками та жінками є не статистично значимими.

За результатами групи ризику алекситимії методики (TAS – 26), було виявлено, що $p = 0,65 > 0,05$ – дані показники є не статистично значимими.

Згідно результатів дослідженнями наша гіпотеза статистично не підтвердилась: жінки більш схильні до прояву алекситимії ніж чоловіки. Так як в дослідженні брали участь недостатня кількість досліджуваних, а саме «військовослужбовці», які знаходились на навчанні.

Список використаних джерел

1. Райгородский Д.Я. Практическая психодиагностика. Методики и тесты. Учебное пособие. - Самара: Издательский Дом «БАХРАХ», 2004. – С. 2004. – С.153 – 156.
2. Горбатов Д.С. Практикум по психологическому исследованию: учеб. пособие./Д.С. Горбатов - Самара: Издательский дом «БАХРАХ-М», 2003.- С.147-152

ДОСЛІДЖЕННЯ РІВНЯ ГОТОВНОСТІ ДО ПРОФЕСІЙНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ УЧНІВ СТАРШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Листопадська Марина
студентка 5 курсу соціально-психологічного факультету

Науковий керівник:
кандидат психологічних наук,
доцент **І.М. Тичина**

У старшому шкільному віці особливої актуальності набувають питання пошуку власної життєвої перспективи та побудови професійних планів. Перед сучасними старшокласниками постають завдання життєвої та професійного самовизначення, узгодження навчальних і професійних інтересів.

В основу нашого дослідження покладено думки, що особливу роль у процесі професійного самовизначення відіграє рівень